

Małgorzata Czerwiec

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

E-learning jako element transferu innowacji w projektach Leonardo da Vinci

Niniejsze opracowanie ma na celu przybliżenie możliwości realizacji projektów wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne na rzecz podnoszenia jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego w Europie, na przykładach konkretnych przedsięwzięć współfinansowanych przez Program Leonardo da Vinci.

Tworzenie innowacyjnych treści, metodologii uczenia, usług oraz praktyk opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych jest jednym z podstawowych celów ustanowionego na lata 2007-2013 wspólnotowego programu *Uczenie się przez całe życie*¹. Program Leonardo da Vinci, jeden z komponentów tego projektu, wspiera realizację wspomnianego celu w odniesieniu do szeroko rozumianego sektora kształcenia i szkolenia zawodowego. W praktyce oznacza to, że w całej Europie około 300 międzynarodowych partnerstw tworzonych przez instytucje związane z edukacją zawodową oraz rynkiem pracy otrzymuje w corocznych konkursach dofinansowanie na realizację swoich projektów². Stosowanie nowoczesnych technologii, w tym narzędzi e-learningowych, jest elementem zdecydowanej większości z nich.

Projekty transferu innowacji (TOI) polegają na wymianie dobrych praktyk funkcjonujących w krajowych systemach kształcenia i szkolenia zawodowego oraz wypracowanych w zakończonych projektach LdV. Przedmiotem transferu z jednego państwa do innych (lub pomiędzy sektorami) są konkretne rozwiązania edukacyjne, mogą to być przykładowo metodologie, programy nauczania, moduły szkoleniowe, materiały do nauki języków obcych ukierunkowane zawodowo. W trakcie realizacji projektów TOI partnerzy dostosowują produkty do potrzeb nowych odbiorców (np. pod względem językowym, prawnym), ma miejsce również przetestowanie rezultatów z udziałem grupy docelowej oraz opracowanie ostatecznej wersji do wykorzystywania po zakończeniu przedsięwzięcia.

---

¹ Decyzja nr 1720/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 listopada 2006 r. ustanawiająca program działań w zakresie uczenia się przez całe życie (OJ L327/45 z dnia 24 listopada 2006).

² W skład grupy partnerskiej muszą wchodzić min. trzy instytucje z trzech różnych krajów uczestniczących w programie.

Przygotowanie projektu transferu innowacji powinno być poprzedzone wnikliwą analizą potrzeb i oczekiwań końcowych odbiorców rezultatów, tak by były one przydatne i mogły być wykorzystywane przez możliwie szerokie grono. Istotny dla powodzenia przedsięwzięcia jest skład międzynarodowego partnerstwa, szczególnie pożądana jest współpraca między instytucjami edukacyjnymi a przedsiębiorcami. Każdy projekt musi wykazać się innowacyjnością, tzn. musi prowadzić do stworzenia nowej wartości w danej dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego.

W Polsce od 2007 roku realizowanych jest 57 projektów transferu innowacji koordynowanych przez polskie organizacje³. Łączna kwota dofinansowania programu Leonardo da Vinci wynosi 14,2 mln euro⁴. Tematyka przedsięwzięć jest bardzo różnorodna, wśród beneficjentów znajdują się przedstawiciele wielu sektorów, np. budownictwa, kultury, medycyny czy turystyki. Rezultaty projektów mają być odpowiedzią na potrzeby edukacyjne i szkoleniowe konkretnych grup zawodowych, np. lekarzy, menadżerów budownictwa, nauczycieli zawodu i trenerów czy kadry MŚP. W 2009 roku Narodowa Agencja dokonała przeglądu dorobku projektów Leonardo Da Vinci w obszarze wykorzystywania TIK, którego efektem jest Biuletyn *E-learning w projektach Programu Leonardo da Vinci*⁵. Bez wątpienia e-learning jest elementem bardzo często wykorzystywanym przez instytucje partnerskie, co świadczy o jego coraz większej powszechności także w zawodowym kształceniu ustawicznym.

Przykładowe projekty

Przykładem udanego zastosowania e-learningu w procesie kształcenia ustawicznego profesjonalistów z sektora ochrony i zarządzania dziedzictwem archeologicznym jest projekt *Uczenie na odległość jako narzędzie transferu wiedzy w dziedzinie ochrony i zarządzania dziedzictwem archeologicznym* zrealizowany przez Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu wraz z Amsterdams Archeologisch Centrum, Universiteit van Amsterdam z Holandii, Institutionen för arkeologi, Göteborgs universitet ze Szwecji, Latvijas Universitate z Łotwy, Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg z Niemiec oraz English Heritage z Wielkiej Brytanii. Miał on na celu przygotowanie treści i materiałów dydaktycznych dotyczących najnowszych standardów i regulacji europejskich w zakresie

---

³ Lista projektów TOI, z polskimi instytucjami w roli koordynatora, dostępne jest na stronie Narodowej Agencji: <http://leonardo.org.pl/index.php/ida/64/>, [30.10.2010].

⁴ Projekty TOI mogą trwać od 12 do 24 miesięcy. Dofinansowanie może maksymalnie wynieść 150 tys. euro rocznie i pokrywać maksymalnie 75% całkowitego budżetu projektu.

⁵ Biuletyn dostępny jest na stronie NA: <http://leonardo.org.pl/index.php/ida/7>, [30.10.2010].

ochrony dziedzictwa archeologicznego i zarządzania nim. Przygotowanych zostało 15 modułów składających się na kurs zdalny, zatytułowany *Dziedzictwo archeologiczne we współczesnej Europie*, które stanowiły podstawę opracowania 15 multimedialnych kursów e-learningowych. Kursy są dostępne w języku angielskim, niemieckim, polskim i łotewskim. Grupę docelową projektu stanowiły osoby, które w swej działalności zawodowej stykają się z wymienionymi zagadnieniami. 120 przedstawicieli z krajów partnerskich wzięło udział w kursach pilotażowych, przeprowadzonych na platformie edukacyjnej koordynatora⁶. Zdaniem realizatorów przedsięwzięcia zastosowanie rozwiązań e-learningowych w naukach humanistycznych, w których są one stosunkowo mało znane, sprawdziło się i spotkało z zainteresowaniem części środowiska archeologicznego w krajach partnerskich i innych krajach UE. Potwierdzeniem jest fakt, że projektem zainteresowała się instytucja z Hiszpanii i w grudniu 2010 roku rozpocznie się kolejny projekt – związany z transferem innowacji, który umożliwi dostosowanie opracowanych kursów e-learningowych do odbiorców w tym kraju, jak również wytworzenie sześciu nowych modułów powiększających dotychczasowe kursy.

Jednym z celów Programu Leonardo da Vinci jest także rozwój umiejętności i kompetencji nauczycieli, osób prowadzących szkolenia i trenerów w systemie kształcenia i szkolenia zawodowego. Przykładem projektu TOI, który koncentruje się na umiejętnościach i wiedzy środowisk trenerskich i szkoleniowych w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii w edukacji jest dobiegający końca projekt *How to Webcast – new media use in the efficient learning processes*⁷. Koordynatorem projektu jest Fundacja Obserwatorium Zarządzania z Warszawy a partnerami Czech Efficient Learning Node z Czech oraz Adam Smith College z Wielkiej Brytanii. Celem przedsięwzięcia jest przygotowanie oraz promocja spójnej metodyki nauczania online przy pomocy technologii Webcast (Webcast Training Methodology – WTM), a także podniesienie świadomości środowiska szkoleniowego w zakresie wykorzystania mediów strumieniowych w edukacji. Główny rezultat projektu – Metodyka nauczania poprzez Webcast – został przygotowywany na podstawie doświadczeń partnerów konsorcjum z poprzednich projektów, dostępnych materiałów powiązanych z tematem, raportów i badań. Następnie metodyka została przetestowana poprzez realizację szkoleń pilotażowych z ponad 300 przedstawicielami grupy docelowej. Odbyło się 12 seminariów online oraz 13 spotkań szkoleniowych dla instytucji edukacyjnych (firm szkoleniowych, szkół wyższych, stowarzyszeń szkoleniowych i indywidualnych trenerów).

---

⁶ Strona internetowa projektu: www.e-archaeology.org.

⁷ Strona internetowa projektu: www.webcasttolearn.com.

Projekty Leonardo da Vinci mogą także koncentrować się na powiązanej z zawodem nauce języków obcych. Przykładem zastosowania e-learningu dla takich celów jest realizowany aktualnie projekt *ESPA EST 2.0. Profilowany kurs języka hiszpańskiego dla MŚP*⁸. Jego koordynatorem jest Wyższa Szkoła Informatyki, Zarządzania i Administracji w Warszawie, a partnerami: Chamber of Commerce and Industry z Bułgarii, ITURBROK, S.L. z Hiszpanii, SIA „Centro Picasso” z Łotwy, Fundatia Centrul Educational Soros z Rumunii i Education@Internet ze Słowacji. Celem niniejszego projektu jest przede wszystkim rozwinięcie wspólnych strategii biznesowych, przyczynienie się do wzrostu konkurencyjności firm europejskich oraz ułatwienie rozwoju kontaktów handlowych pomiędzy MSP z Europy Środkowej i Wschodniej oraz Hiszpanii. Projekt ESPA EST 2.0 jest wynikiem transferu doświadczeń i produktów powstałych podczas realizacji projektu ESPA EST realizowanego w latach 2005-2007 w ramach projektu pilotażowego Leonardo da Vinci. Powstał wówczas pakiet czterech rezultatów. Główny z nich to ESPA-Learning – e-learningowy kurs językowy dla małych i średnich przedsiębiorstw składający się z 5 modułów. ESPA-Dictionary to słownik online Angielsko–Czesko-Hiszpańsko–Polsko–Węgierski, zawierający 12 tys. terminów biznesowych, ESPA-Info – dział zawierający dokumenty w formie elektronicznej, niezbędne do prowadzenia międzynarodowej wymiany handlowej, a ESPA-Base – internetowa baza danych firm z Czech, Hiszpanii, Polski i Węgier, które są zainteresowane nawiązaniem międzynarodowej współpracy handlowej. W aktualnej fazie przewiduje się także rozwijanie projektu poprzez narzędzia Web 2.0. oraz transfer rezultatów do kolejnych krajów i rozszerzenie kursu o kolejne wersje językowe.

Bibliografia

A. Mazur-Barańska, I. Laskowska, *Jak powstaje projekt – od pomysłu do realizacji. Poradnik dla wnioskodawców projektów wielostronnych*, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2009.

E-learning w projektach Programu Leonardo da Vinci, Biuletyn Programu Leonardo da Vinci 01 (4) 2009, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2009.

Nota o autorce

Autorka jest pracownikiem Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, Narodowej Agencji Programu „Uczenie się przez całe życie”. W Zespole projektów tematycznych Programu Leonardo da Vinci zajmuje się projektami partnerskimi i projektami transferu innowacji.

---

⁸ www.warsawacademy.com/index.php/projects/espa-est-20.